

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

307. Vtrum pauper, & miserabiles personæ possint laicum coram iudice
Ecclesiastico conuenire? Et notatur, quod si pupillus, vel viduæ essent
diuites, non gaudent priuilegio trahendi laicos ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

RESOL. CCCVIII.

An index Ecclesiasticus possit precipere iudici seculari sub pena excommunicationis, quod superfeedat in executione contractus donec decidatur, an sit usurarius, nec ne?

Et an index Ecclesiasticus, ad quem aliqua causa spiritualis remittitur, possit opponere exceptionem illam, & praefigere tempus & terminum peremptorium, intra quem probare teneatur, & quid e converso, &c? Ex part. 3. tract. 1. Resol. 18.

§. 1. Negatiue respondet Cevallos in tract. de cognitione per viam violentia part. 2. q. 96. nu. 12. Angelus in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudicata. Imola & Ripa ibidem, & Rodericus Suarez in l. post rem iudicatam. ver. circa iudicem, n. 15. 16. & 17. ff. de re iudicata, & Barbatius vol. 2. consil. 45. n. 10. docentes, quod licet exceptio vsurae sapiat spiritualitatem, tamen non potest opponi ad impediendam executionem instrumenti.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo ex c. lator, qui filij sint legitimi. & ideo pendente causa natalium coram Ecclesiastico non potest secularis iudex in causa principali hereditatis procedere, vt recte notat Coratius miscellan. lib. 2. c. 5. & alij. Vnde in terminis nostram sententiam tenent DD. quos citat, & sequitur Gutierrez de iuram confirm. part. 1. c. 2. a. n. 11. vbi sic asserit. His non obstantibus videtur non esse veram Angeli opinionem & sequacium, & potius tenendam esse contrariam, imo quod iudex secularis supra dicto casu, confitito sibi de litis pendentia vententis coram Ecclesiastico super causam vsurariam eiusdem contractus, quem exequitur, maxime si a iudice Ecclesiastico inhibeatur, ne vitra procedat super executionem sub pena excommunicationis, quousque decidatur causa vsuraria, teneatur obedire, & debeat superfedere in executione, quia cum exceptio haec sit praedicialis executioni, omnino non debet super ea amplius procedi, quia alias iudicium Ecclesiasticum redderetur illusorium. Ita Gutierrez, & ante illum Alexander in l. 4. §. condemnatum, n. 17. de re iudicata, quidquid in contrarium asserat Cevallos vbi supra. cuius sententiam omnino refellendam esse puto, si iudex Ecclesiasticus praevenerit in cognitione vsurae illius contractus, vt optime notat Marta de iurisdict. part. 2. cap. 45. num. 15. & 20. cum alijs.

3. Notandum est etiam hic obiter cum Barbosa in collect. tom. 2. lib. 4. tit. 17. c. 5. n. 4. & 5. & alijs penes ipsum, quod iudex Ecclesiasticus, ad quem aliqua causa spiritualis remittitur, potest opponere exceptionem illam, & praefigere terminum, peremptorium, intra quem probare teneatur; non potest tamen e converso, iudex secularis, qui, v.g. de causa principali hereditatis cognoscit, praefigere partibus terminum, intra quem causa incidens spiritualis terminetur coram Ecclesiastico ad quem remittit, quia iudici Ecclesiastico, qui in spiritualibus superior est, legem imponere non potest.

RESOL. CCCIX.

An index laicus possit cognoscere crimen vsurae: siue de iure, siue de facto queratur, vel sit crimen missi fori? Ex part. 1. tract. 2. Resol. 78. alias 77.

§. 1. Affirmatiue respondet Tannetus in 2. 2. diff. sup. hoc in Resol. 49. dub. 1. num. 35. Salas tract. de emp. dub. 45.

§. 1. Negatiue sententiam sustinet Couarruias practic. quaestiones cap. 6. num. 1. & ita mordicus, vt affirmatiuam sententiam ridiculam appelleret.

2. Verum ego non ridiculam, sed veram existimo, & Couarruias opinionem falsam puto, vt etiam illam nouissime existimat Anguian. in tract. de legib. tom. 1. lib. 3. contr. 22. nu. 48. & alij penes ipsum, ex multis iuribus, quae afferunt, & praecipue per cap. ex parte, de foro compet. vbi causa viduae Reginae bonis suis spoliata, in foro Ecclesiastico fuit agitata. Vide etiam textum in cap. super quibusdam. §. vt. de verb. signific. & in cap. significantiis. de officio delegati. quibus iuribus minime satisfacit Couarruias, nec quicquam poterit satisfacere, quin indistincte probent, atque conuincant, etiam non data Iudicium secularium negligentia, posse personas habitu, & actu miserabiles, aduersarios suos ad forum Ecclesiasticum trahere. Scio praxim in contrarium esse: sed ego loquor, quid sentiendum de iure: ius autem, vt visum est, nostram sententiam apte docet. Ergo, &c. Vide etiam Tanner. in 2. 2. disputat. 4. quaest. 4. dub. 1. num. 31.

RESOL. CCCVII.

§. 1. An pauperes, & miserabiles personae possint laicum coram iudice Ecclesiastico conuenire?

Et notatur, quod si pupillus, vel vidua essent diuites, non gaudent privilegio trahendi laicos ad tribunal Ecclesiasticum. Ex part. 4. tract. 1. Resol. 90.

§. 1. Affirmatiuam sententiam omnino tenendam esse puto, ex textu expresso in cap. super quibusdam, de verb. significat. ibi, Item viduis, pupillis, orphanis, & miserabilibus personis teneatur in iudicio Ecclesiastico respondere, &c. Idem probatur ex Patormitano & Butrio in cap. per vestras, de donatione inter viram & uxorem, facit etiam textus in cap. si quis de potestibus 21. cap. si quis Romipetas 23. cap. illi qui 25. in ordine, 24. quaest. 3. & ita docent scribentes in cap. significantiis, de offic. & potestate iudic. delegati. & in cap. ex tenore, de foro competenti. & hanc tenent sententiam Palacius Rubeos in repet. cap. per vestras. §. 1. num. 5. & alij, quos citat & sequitur nouissime Gabriel Alvarez tract. de privileg. pauper. quaest. 52. num. 13. quibus adde Scacciam de iudicis tom. 1. lib. 3. cap. 12. numero 17. Cenedum in quaest. canonic. quaest. 14. num. 4. Vnde pro sibi relicis alimentis posse pauperem aduersarium laicum ad iudicem Ecclesiasticum trahere, docet Bartolus, Imola, Geminianus, & alij, quos adducit Petrus Surdus de aliment. tit. 8. privileg. 9. num. 2. & in quauis alia causa idem dicendum est, cum miserabilibus ac pauperibus, absque alicuius cause praesentione concessum sit privilegium in dicto cap. super quibusdam, aliisque iuribus relatis. Vnde immerito quidam Iurisconsultus nolebat olim hanc sententiam admittente, & inconuenientius ipse assererat; nam multae causae laicorum ad Ecclesiastica tribunalia, stante hac opinione, deferri possunt; sed, vt dixi, immerito hoc assererat: nam, vt visum est, sacri Canonis haec determinant, & concedunt, quibus omnino standum est iuramento Catholico ambigere.

2. Notandum est tamen pro intelligentia dicti cap. super quibusdam, quod si pupillus, vel vidua essent diuites, non gaudent privilegio trahendi laicos ad tribunal Ecclesiasticum. Ita Doctores citati.

Tom. IX.

INATI
T
O. IX. X.
E. III

Sup. hoc e
conuerso su
pra in Resol
48. §. Sed
contrarium;
ad medium
cursum in
verl. neque
potest.